

เบื่องมา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม เราบวชมาเป็นพระ บวชมาเพื่อแสวงหาสัจธรรมในชีวิต
สัจธรรมในชีวิตนะ เราประพฤติปฏิบัติมาไ้ เวลาเริ่มต้นขึ้นมา “ชีวิตนี้มาจากไหน” มันสงสัยไป
หมดละ สัจธรรมของชีวิต เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ชีวิตนี้มาจากไหน มาจากพ่อ
แม่ให้มา ศึกษาวิชาการมา ๑๘ วิชาการจะมาเป็นกษัตริย์ ถ้าพรหมณ์พยากรณ์ไว้ว่า ถ้าได้อยู่
ทางโลกจะได้เป็นจักรพรรดิ แต่ถ้าได้ออกบวชจะเป็นศาสดา

ศึกษาค้นคว้ามา ชีวิตนี้คืออะไร ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้อง
เป็นเช่นนั้นใช่ไหม เราต้องตายเหมือนเขาใช่ไหม เราเกิดมาเหมือนเขา เราก็ต้องตายเหมือนเขา
ใช่ไหม แล้วชีวิตนี้มันคืออะไรละ แล้วอะไรมันมาเกิด แล้วอะไรมันมาตายละ แล้วใครเป็นคนเกิด
แล้วใครเป็นคนตาย

ชีวิตนี้คืออะไร

เราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาได้มาบวชเป็นพระ เป็น
พระประพฤติปฏิบัติไ้ ถ้ามีสติปัญญาทำความเข้าใจได้ มันจะมีความปกติสุข แต่เราดู
หัวใจเราสิ มันจะมีความปกติสุขอยู่ตลอดเวลาหรือไม่

ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ มีศรัทธา มีคุณธรรม มันอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไ้ แต่ถ้ากิเลส
ตัณหาความทะยานอยากมา เห็นไหม มันคัน มันคันยุบยิบๆ มันทิ่มมันตำ มันทำให้ทุกข์ ทั้งๆ ที่
เราก็เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็เป็นชาวพุทธไ้ เราบวชเป็นพระไ้ มีศีล
๒๒๗ ไ้ แล้วทำไมกิเลสได้ไหมละ แล้วกำราบมันได้หรือไม่

กิเลสในใจมันสยบยอมจำนนกับศีล สมาธิ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
นะ แล้วเราศึกษาค้นคว้ามันเป็นฉลากยา มันเป็นทฤษฎีไง แล้วสติเราล่ะ แล้วศีลเราล่ะ แล้ว
สมาธิเราล่ะ มันอยู่ไหนล่ะ ก็มันไม่มีไง มันถึงทุกข์ไง แล้วถ้ามันมีล่ะ มี มีมาจากไหน

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้เวลากิเลสค้นหาความทะยานอยากมัน
ที่มันดำนั้น ช้างสารตกมันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย อวิชชาเวลามันฟาด
วงฟาดงาเหมือนช้างสารที่ตกมัน

เอ็งดูช้างสารตกมันดิ ครอบงำช้างเอาอยู่ไหม แล้วเวลากิเลสมันเหยียบย่ำทำลาย ช้างสาร
ที่ตกมัน เอ็งคุมมันได้ไหม เอ็งดูแลมันได้หรือเปล่า จิตใจของเราเอง เอ็งดูแลจิตใจเอ็งได้ไหม เอ็ง
ดูแลจิตใจเอ็งไม่ได้เลย แล้วเอ็งก็พ่ายแพ้มาตลอดไง

แล้วถ้ามีศรัทธาความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อ ความเชื่อๆ ความเชื่อ เห็นไหม เขาแล้วว่า เขา
บอก นีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาไง เขาแล้วว่า นักปราชญ์ราชบัณฑิต
เรียนมามันก็ได้แย้งกันทางวิชาการ แล้วเวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา โดยหลวง
ปู่มันเลย “จิตเป็นอย่างไร สมาธิเอ็งเป็นอย่างไร” ตอบไม่ได้ ตอบไม่ถูกหรอก เวลาเจอหลวงปู่มัน
หลบหน้าเลยล่ะ

แต่ถ้าเป็นหลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ เข้าใจเลย เข้าใจไปนวดเส้น เข้าไปใกล้ชิดเลย
ฉานสมาบัติเป็นอย่างไร เวลาเกิดมรรค มรรคเกิดอย่างไร ถ้าเป็นจริงเป็นจัง เป็นจริงเป็นจัง
อย่างไร เพราะท่านประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่เจี๊ยะจะจิตสงบแล้วพิจารณากาย หลวงตาพระมหาบัว
ท่านพิจารณาเวทนาของท่านไง

นี่ไง เวลาหลวงปู่มันท่านรอเลย เวลาถึงที่สุด เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนานะ เวลาขึ้น
ไปรายงานท่าน

“เออ! มันต้องอย่างนี้สิ มันต้องอย่างนี้” มันมีที่มาที่ไปไง

คนภาวนาดีแต่ละเมอเพื่อพบبابบอคอแตก ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน เวลากิเลสมันย่ำยี้
ง ีที่ว่าประพฤติดิปฏิบัติธรรมเพื่อจะต่อสู้กิเลส กิเลสมันพลิกเลย ฏเป็นธรรม อยู่เหนือมึงด้วย
เหยียบหัวมึงอยู่ใต้ตีนกูนี่ ยอมจำนนหมดล่ะ ไร้สาระ

เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมามันเป็นจริงเป็นจังในหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้ขึ้นมา เวลายอม
จำนนกับกิเลสใจ แล้วก็หัวโชนใจ สำคัญว่ามีคุณธรรม สำคัญว่าเป็นธรรม...เป็นใหม่

โดยถ้ามันเป็นธรรมนะ เวลา ขณะนี้โรคดับทุกข์ สังโยชน์ขาดตั้งแขนขาด เออ! หลวงปู่มัน
ใจ “เออ! มันต้องอย่างนี้สิ” ถ้ามันเป็นอย่างนี้มันเป็นอย่างไรมันเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจนั้นใจ
ปัจจัยตัดตั้ง สันติภูมิ

หลวงปู่มันท่านเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว หลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นพระสัทธาคามีขึ้นไปหา
หลวงปู่มัน หลวงปู่มันรับประกัน หลวงตาพระมหาบัวเริ่มต้นปฏิบัติที่แรกจิตมันเสื่อม กลับมาทำ
ความสงบของใจ จิตเป็นอย่างไรวินี้แหละ “มหาจิตอยู่ใหม่ มหาเอจจิตได้อยู่ในอำนาจหรือเปล่า”
มหาต่อสู้กับมันใจ

เวลาจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาใจ นั่งสมาธิเวลาจะสู้กับเวทนาตลอดรุ่งๆ สงบลงๆ ใจ
มันปล่อยว้างชั่วคราว ชั่วคราวก็ชั่วคราว ขึ้นไปที่โรงงมาทุกที เวลามันขาด ขณะนี้โรค ขึ้นไป
รายงานเลย

“เออ! มันต้องเป็นอย่างนี้สิ” มันเป็นอย่างนี้มันมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไปใจ นี่ใจ นักปฏิบัติใจ

ฟังธรรมๆ ใจ ฟังธรรมเพื่อหัวใจดวงนี้ใจ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา
มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระนักรบรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน

เวลาครูบาอาจารย์ถ้าเป็นธรรมๆ เป็นความนุ่มนวลอ่อนหวาน เบียงงว งวเวลาลูบคลำ
ขึ้นมาด้วยความนุ่มนวล ด้วยความผูกพัน เบียงงา เวลาเบียงงา เวลากิเลสค้นหาความทะยาน
อยากมันรุนแรงใจ เข้ามาก็ไสไสนะสิ งามที่เข้ามาก็ตายนะสิ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมเบียงงา
หลบหลีกใจ เพราะอะไร

เพราะไฉนมันบ้า บ้ากิเลส บ้าค้นหา บ้าทะยานอยาก บ้าละเมอเพ้อพก ทำสมาธิยังไม่
เป็น ทำความสงบของใจก็ไม่ได้ เวลาไสเข้ามา เบียงงา ไม่ประทะ ไรสาระ เห็นใหม่ เหมือนเวลา
พ่อแม่เลี้ยงลูก ลูกมันน่ารักน่าชัง มันตบมันตี พ่อแม่ยิ้มแ้มแจ่มใส มันตบมันตี มันเล่นนะ มัน
ไม่พอใจมันกระพืดกระเฟียดๆ พ่อแม่ก็อนุโลมเพราะว่าด้วยสายใย ด้วยความรัก

เวลาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ เวลามันไสวงไสงเข้ามามันนะ เพราะ
อะไร

อวิชชาอยู่ที่ฐิติจิต หลวงปู่มันบอก จิตที่มีติดบอด จิตที่อวิชชาคือความไม่รู้ มันไม่รู้ตัวมันเลยนะเนาะ เวลามันโสดวงโสดงาเข้าไป มันนึกว่าเป็นธรรมๆ เป็นธรรมตรงไหน

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ เปียงงา เริ่มต้นนุ่มนวลอ่อนหวานก็เปียงงวง เปียงมันออกเพราะอะไร เพราะมันไม่รู้ มันไม่เข้าใจ มันมีติดบอด มันเป็นอวิชชา

เวลาทางโลกมันน่าเศร้าใจ มันจะเอาแต่ความพอใจของมัน เสพยาจนบ้า วิตกกังวลจนซึมเศร้า เวลามีปัญหาขึ้นมา เวลาขาดสติ แจ้งเจ้าหน้าที เขาเอาแต่ไม้ค้ำ งามค้ำไว้ ไม่ต้องเปียงงา เอางามค้ำไว้เลยนะ

กอดมันไว้ มันบ้า

เวลามันบ้า มันบ้าไ้ มันบ้าเพราะอะไรละ มันบ้าเพราะมันขาดสติไ้

ดูคนบ้า มันมีความสุข มันเก็บเล็กผสมน้อยตามสี่แยก ตามสี่แยกมันเก็บของมัน พระพุทธรูป คนบ่นพร้าเพื่อของมันไปนะ มันเหม่อลอยตลอด มันมีความสุขของมันนะ มันขาดสติ เ็งบรรลุลุทธิธรรมอย่างนั้นไซ้ไหม

เวลาครูบาอาจารย์นะ มันต้องมีสติ มันต้องมีสามัญสำนึก ถูกหรือผิด ทำอยู่นี้ เพราะทำความชั่วมันจะชั่วไปเรื่อยๆ ทำความผิดพลาดแล้วก็พยายามจะกลบเกลื่อนไว้ ว่าตัวเองยอดธรรมๆ มันยอดธรรมที่ไหน มีแต่ยอดมะพร้าวเขาเอามาไว้แกง ยอดธรรมๆ ถ้าผิดพลาดไป ตาลยอดด้วน

เอาจริงเอาจังของเรา

ครูบาอาจารย์ท่านเปียงงา งามแหลมคมนะ ดุยุทธหัตถีดี ยังเอางังดเลย งัดให้เสียขึ้นไปเลยนะ ให้กษัตริย์พินชาดสะพายแล่งเลย เวลาเอางังด เวลาออกศึก เวลากู้ชาติ กู้ชาติกู้บ้านกู้เมืองนั้นนะ

ไ้ไ้กู้ชีวิตของตน ชีวิตมาจากไหน เกิดมาทำไม ทั้งๆ ที่เกิด กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ ได้การเกิดเป็นมนุษย์นะ อาการ ๓๒ สมบูรณ์แบบ ถ้าไม่สมบูรณ์แบบมาบวชเป็นพระไ้ได้อย่างไร

มนุสสโลสิ อามะ ภัณฑะ ข้าเป็นมนุษย์ ไม่เป็นหนีไม่เป็นสิน ไม่หนีคดีอาญาใดๆ ทั้งสิ้น
อุปัชฌาย์ซักมาหมดแล้ว แล้วมาบวชเป็นพระๆ นี่ไง

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เรามีอำนาจวาสนาของเรา แล้วเวลาจะฝึกหัดประพฤติ
ปฏิบัติขึ้นมา ไร้เดียงสา กิเลสละ เด็กๆ มันไร้เดียงสา มันน่ารักน่าชัง นั่นมันความไร้เดียงสาไป
พ่อแม่คุ้มครองดูแลไง ใช่นี้ประพฤติปฏิบัติก็ไร้เดียงสาไป

ตั้งสติสิ มีฝึกหัดบริกรรมไว้ คำว่า “บริกรรม” คือมีงาน มีเหตุไฉ

“อยู่ดีๆ ก็เป็นสมาธิ อยู่ดีๆ ใ้โฮ! ว่างหมดเลย”

โอโย! กูปวดหัว มันเป็นเรื่องไร้สาระ มันเป็นเรื่องจินตนาการ มันเป็นคนรากถอนโคน
ความเพียรของตน มันถอนรากถอนโคนสัจจะความจริงที่เราจะฝึกหัดขึ้นมา

แล้วถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกรรมฐาน ๔๐ ห้อง
คือการทำสมาธิ ๔๐ วิธีการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณเลย ใครมีอำนาจ
วาสนา เขาชีวิตสั้น เอาเขาก่อน

คำว่า “วาสนาๆ ไฉ” เขามีวาสนาของเขา เขาฟังธรรมะได้ เขารู้เรื่องของเขาได้ เอาคนคน
นั้นก่อน นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศน์ว่าการไฉ แผ่ธรรมๆ ก็อยากให้ทุกคน
ได้ความร่มเย็นเป็นสุขทั้งสิ้น เวลาเผยแผ่ธรรมไป ผู้ที่เป็นปุถุชนคนหนา อนุปูปพิภพ เริ่มตันให้
ทำทานก่อนๆ

ไ้เรื่องทาน เรื่องทาน ดูสังคมของเรามีศรัทธาความเชื่อ เสียสละๆ นั้นนะ เสียสละนั้นก็
เป็นวิธีการให้คนฝึกหัดให้หัวใจมันเป็นสาธารณะ ให้หัวใจมันมีสติปัญญาขึ้นมา

ทาน คือ

ทำทานร้อยพันพันไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง ทำทานๆ มันก็เรื่องของทานไฉ
เวลาทำทานๆ จนมันคุ้นชินอย่างนั้นไ้ไหม ไม่ยกกระดืบหัวใจของตนขึ้นเลยหรือ ถ้ายกกระดืบ
หัวใจของตนขึ้น มันจะเป็นปกติของความเป็นสุขไฉ

เราชวนขายดินร่นขึ้นมาด้วยอาบเหงื่อต่างน้ำ เวลาเราถือความเป็นปกติสุขไฉ เราอยู่
โดยปกติสุขในใจของเราไ้ได้ เราไม่ต้องชวนขายขนาดนั้น สิ่งที่เราชวนขาย เราไ้ได้ชวนขาย

มาแล้ว สิ่งที่จิตใจมันควรแก่การงาน เห็นไหม เวลาทำความสงบของใจเข้ามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเริ่มแสดงอริยสัจใจ

เริ่มต้น เริ่มต้นจะแสดงอริยสัจ หมูหมากาไก่มันจะรู้อะไร ความไร้เดียงสาของเด็ก ตั้งแต่ยังไม่ถึง ๓ ขวบมันไม่รู้เรื่องหรือ ๓ ขวบขึ้นไปมันจะรู้จักตัวมันเอง รู้จักถูก รู้จักผิด

นี่เหมือนกัน หัวใจ สัมมาสมาธิเป็นอย่างไร ความถูกต้องชอบธรรมเป็นอย่างไร

ประพฤติกปฏิบัติกันง่อยเปลี้ยเสียขา บรรลุธรรม มันเศร้า มันไร้สาระ

ถ้ามันเป็นสาระสิ ดูลิ ครูบาอาจารย์ของเรา สติสัมปชัญญะใจ

หลวงตาพระมหาบัวเวลาท่านล้ม ท่านบอกเลย “เฮ้! ทำไมห้องส้วมมันหนีเราไป” มันเอียงไป ทั้งๆ ที่ท่านล้มนะ ดูลิ

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เวลาท่านจะล้ม “เฮ้ย! ล้มๆๆ”

“เฮ้ย! ล้มๆๆ” มันล้มแปะไปอย่างนั้นนะเพราะอะไร เพราะท่านช่วยตัวเองไม่ได้

“เฮ้ย! ล้มๆๆ” ใจเราลงจะล้ม ดิฉันจะเป็นจะตาย

เวลาที่มีสติสัมปชัญญะของเขอย่างนั้น มีความสงบสุขมาอย่างนั้น เราการกระทำมันทำขึ้นมาให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาสิ

ใส่เงาเข้าไปจะชนกับกิเลส ไปเจอไม้งาม เอาไม้งามค้ำไว้มึงก็ขวิดอยู่นั่นนะ ขวิดไม้งามไร้สาระ

ครูบาอาจารย์เขาเปียงงา เขาไม่ใส่ช้างชนกันหรือ แต่เราจริงๆ เราจะหากิเลส มีสติ มีสมาธิ มีปัญญายกขึ้นสู่วิปัสสนา เราจะไสมรรคผลของเรา ไสมรรค ใจที่มีมรรค ใส่เข้าไปให้ปะทะกับกิเลสในใจของตน ถ้ามันปะทะกับกิเลสในใจของตน นั่นนะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

นักบวชศึกษาค้นคว้ามาตลอด แล้วถ้าจะรบกับกิเลสในใจของตนใจ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ พระโสดาบันละกิเลสได้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ละกิเลสได้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ มันมีกิเลสยังอยู่อีก ๗๕ เปอร์เซ็นต์ มีคุณธรรม ๒๕

เปอร์เซ็นต์ เวลาสภากาฬามีคุณธรรม ๕๐ เปอร์เซ็นต์ กิเลส ๕๐ เปอร์เซ็นต์ พระอนาคามีมีคุณธรรม ๗๕ เปอร์เซ็นต์ มีกิเลส ๒๕ เปอร์เซ็นต์ พระอรหันต์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ความลด ลดลงไป กิเลสเบาบางลงไปจิตใจของตน มันขาดเป็นช่วงๆ เพราะอะไร สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง กามราคะ ปฏิฆะขาดไป รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา ขาด ขาด ขาด ขาดออกจากใจทั้งสิ้นใจ แล้วพอถ้ามันขาดออกจากใจ แล้วใจละ วิหารธรรม เอโก ธมฺโม ที่เป็นหนึ่งไม่มีสอง สติวินัย พร้อมหมด

ชีวิตนี้มาจากไหน พญามารตายไปจากจิตดวงนี้ นี่ใจ จิตไม่เคยตายๆ ใจ เวลาสิ้นกิเลส วิหารธรรมมีเกิดมีตายใหม่ มันไม่มีเกิด จิตไม่เคยตายๆ แต่พระอรหันต์ไม่เกิด ไม่มีอีกแล้ว ไม่ไปอีกแล้ว แล้วอยู่ไหนละ ถ้าไม่อย่างนั้นจิตไม่เคยตาย มันไปตลอด อย่างเช่นเราปุณณ ไม่มีต้นไม่มีปลายนะเว้ย แล้วไม่รู้ว่าจะไปไหนด้วย

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เวลาโสดาบันรู้แล้ว ๗ ชาติ เวลาพระอนาคามีไม่เกิดบน กามภพ รู้ได้อย่างไร แล้วรู้ได้อย่างไร สุทัตสา สุทัตสี จิตมันไปอยู่ที่ไหน แล้วเวลามันสิ้นไป สิ้นไปตรงไหน แล้วสิ้นไปแล้วเหลืออะไร แล้วใครเป็นคนอยู่ ใครเป็นคนไป

หลวงปู่มั่นสิ้นกิเลส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนา หลวงปู่มั่นนะ เพราะอะไร เพราะหลวงปู่มั่นสร้างคุณงามความดีในพระพุทธานุชาสนา

กึ่งกลางพระพุทธานุชาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญอีกหนหนึ่ง พระกรรมฐานๆ มันเป็นยุคเป็นสมัย ใ้อพวกเราใ้อพวกลูกหลานไป ได้รับมรดกขึ้นมาใจ ไม่เห็นคุณค่ามันทั้งสิ้น เวลารุ่นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านโดนบีบคั้นขนาดไหน ครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา วินัยแต่ละข้อ ทั้งๆ ที่มันมีของมันอยู่ ไม่เคยทำ ขว้างทิ้งหมด

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาทบทวนของท่าน ฟันฟูของท่าน สิ่งที่เราใช้กันอยู่นี้ จนเดี๋ยวนี้ปัจจุบันนี้พอมันเคยชินแล้ว มันก็จะโยนทิ้งอีกแล้ว ไม่มีอะไรสำคัญสักอย่าง มองข้ามทุกเรื่อง แล้วมันจะหากิเลสมีหรือ

ถ้ามันจะหากิเลส เห็นไหม ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ถ้าเครื่องอยู่คือใจมันมีมาตรฐาน ใจพอมีมาตรฐานมันก็จะสงบระงับได้ง่าย แล้วใจมีมาตรฐาน มาตรฐานนั้นมันจะวัด

ไหวใหม่ สั้นไหวใหม่ ทุกข์ยากหรือเปล่า สังคมเขาแข่งขันกัน เราจะไปแข่งกับเขาหรือ ถ้าใจเป็น
ธรรมนะ เห็นแล้วมันปลงธรรมสังเวช สังเวชมาก

แต่เวลาจิตมันเสื่อมนะ มันวิ่งไปหาเขาเลย จะเอากับเขาด้วย แต่ถ้ามันเป็นธรรมนะ มัน
เห็นแล้วมันสังเวช เหมือนพระบวชใหม่ โอ้! วินัยนี่เปียบเลย นุ่นก็ผิด นี่ก็ผิด พอ ๕ พรรษาขึ้นดี
“มันเรื่องธรรมดา โลกมันเจริญ” มันไปแล้ว แล้วมันก็เศร้าหมองไป

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีลมันไม่ปกติ สมาธิมันเกิดอย่างไร นั่งก็สัปหงกโง่งว่ง แล้วตัวเอง
ก็ว่าเป็นสมาธิ

หลวงปู่มั่นกระที่บตายท่าเลย “จิตเป็นอย่างไร”

ไม่รู้

ไม่รู้มันเศร้ามัน

แล้วเด็กมันยังรู้ว่ามันมีชีวิต มันยังร้องไห้ เวลามันไม่พอใจมันดิ้นพรวดๆ เลย ถ้ามัน
อะไรไม่ได้ดังใจนะ มันประท้วงพ่อแม่มันเลย ร้องไห้ อาวุธของมันเลย ร้องไห้เอา ร้องไห้บีบ
บังคับ ร้องไห้สยบยอม

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน จิตเป็นอย่างไร เด็กไร้เดียงสา มันยังรู้ มันยังกระพัดกระพืดได้

บวชเป็นพระนะ อายุ ๒๐ บรรลุนิติภาวะ บวชเณรอายุ ๗ ขวบ ไถ่เด็กไถ่มาได้ บวชเณรได้
จะบวชพระ อายุ ๒๐ บรรลุนิติภาวะ แล้วมีบรรลุนิติภาวะในตัวมีหรือเปล่า ที่ทำกันอยู่นี้ถูก
หรือผิด ที่ทำกันอยู่นี้ ทั้งๆ ก็มีการศึกษา ศีล ๒๒๗ ก็อ่าน อุปัชฌาย์ก็ยกเข้ามาอยู่แล้ว มีสามัญ
สำนึกใหม่

ถ้ามีสามัญสำนึก เดียวมันจะทำสมาธิได้ มันไม่โอ้อวดขวยแครงใจ

ศีลทิ้งไว้ กองไว้ โยนให้คนอื่น ศีลก็คอยจับผิดคนนั้น จับผิดคนนี้ คนนั้นแหม่งหย่อนยาน
คนนั้นไม่เข้มข้น

ถ้ามันเข้มข้น ทางจกรรมมันเริ่มจึง นั่งสมาธิ โอ้โฮ! อาจหาญมาก อาจหาญนะ อดนอน
ผ่อนอาหาร เห็นไหม

ทางของฆราวาสเป็นทางคับแคบ เพราะต้องทำหน้าที่การงาน จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเท่าที่มีศรัทธาความเชื่อ

ทางของสมณะ ๒๔ ชั่วโมง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์อดนอนผ่อนอาหาร ๗ วัน ๗ คืนทั้งนั้นนะ เวลามรรคมันหมุนนะ อนาคตามิมรรค นอนไม่ได้เลย เหมือนคนตื่นจากไฟไหม้บ้าน ตื่นจากการเล่นการพนัน คือตกใจเต็มที่ จิตสว่างโพลงตลอด นอนไม่ได้

นอนไม่ได้ นั่นคือจะตาย มันจะลากสังขารนี้ไปให้ตายเลย ตายแล้วยังอยู่ในอำนาจของมันนะ ยังต้องมีสติปัญญาเท่าทันนะ มันสว่างโพลงทั้งกลางวันและกลางคืน แล้วธรรมจักร จักร มันจะหมุนเต็มที่ของมัน คิดดูสิว่าคนเราความคิดมันตัน มันโพลงตลอด มันจะนอนอย่างไร เห็นไหม

ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อัตตกิลมณานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาสมดุและพอดี

แล้วมันสมดุและพอดีเพราะอะไร

เริ่มต้นปฏิบัติ เห็นไหม เบื้องมา ไม่เอางัดกัน ไม่ทิ่มแทงกัน ไม่เอายกขึ้นเลย เวลาปฏิบัติเริ่มต้นมันทุกข์มันยาก ปัญญามันก็เกิดไม่ได้ มันจะไปไหนก็ไปไม่รอด ปัญญามันไม่มี แล้วเวลามันมีขึ้นมาที่มันก็มีความสุขชั่วคราว เดี่ยวมันก็เสื่อมหมดไป

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปถ้ามันมีอำนาจวาสนา เป็นสติ เป็นมหาสตินะ เวลาปัญญา มันสว่างโพลงขึ้นมา โอ้ย! มันสว่างโพลงจนนอนหลับไม่ได้ มันอยู่ไม่ได้ พยายามจะให้มันหลับ หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกเลย ท่านต้องกลับไปพุทโธๆ เพราะอะไร เพราะขึ้นไปหาหลวงปู่ มันไ้

“บอกสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ตอนนี้นำปัญญา ปัญญามันเตลิดเปิดเปิง มันนอนไม่ได้เลยนะ มัน โอ้ย! มันสว่างโพลงหมดเลย”

“นั่นละสมบัติบ้า ใ้อบ้า ใ้อบ้า”

“แล้วทำอย่างไร”

“พุทโธไ้”

แม้แต่อนาคามีบรรพคนะ จะเป็นพระอนาคามีอยู่แล้วยังต้องกลับมาพุทโธๆ พุทโธเกือบตายกว่าจะรั้งมันได้ จากที่มันสว่างโพล่งให้มันสงบระงับเข้ามา สงบระงับเข้ามาที่ว่าหลวงปู่มันถามว่า “จิตเป็นอย่างไร”

สมาธิคือสมาธิ สมาธิคือการนอนหลับพักผ่อน สมาธิคือการถอดเสี้ยนถอดหนาม ความเห็นถูกความเห็นผิดที่มันดันทุรังกันเต็มที่ เบื้องมา งามมันจะจัด มันจะทิม มันจะดำ

ทิมดำ ทิมดำใคร ทิมดำถูกต้องหรือเปล่า ทิมดำแล้วมันเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ แล้วทิมดำธรรมหรือทิมดำกิเลสไฉน

ทิมดำธรรม ทิมดำธรรมมันจะเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญา มันก็ไปทิมไปดำให้มันเสื่อมสภาพซะ เวลามันเลวร้ายเต็มที่ จะทิมจะดำกิเลส มันก็ทิมดำ มันก็ค้นคว้าไม่เจอ หาไม่เห็นสักที นี่ไง มันทิมดำใครไม่ได้เลย

ทางของสมณะเป็นทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมงเป็นสัมมาทิฐิ ถูกต้องชอบธรรม มันก็เป็นการวิปัสสนา สมณะ-วิปัสสนากรรมฐานโดยความชอบธรรม

ถ้าเป็นกิเลสมันสวมเขา เบื้องมาเบื้องมาเพื่อเป็นสังฆธรรม ถ้าทิมดำ ทิมดำโดยกิเลส ตัณหาความทะยานอยาก ทิมดำๆ มันจะเป็นมรรคเป็นผลมันก็ไม่เป็น ทิมดำๆ มันตกไปส่วนหนึ่งไฉน สว่างโพล่งแต่มันก็ไม่ใช่มรรค ไฉน สว่างโพล่งโดยกิเลสมันปลิ้นมันปล่อนไฉน กิเลสมันพลิกมันแพลงไฉน ถ้ามันมีมหาสติมันจะยังไฉน นั่นละสมบัติบ้า สมบัติบ้าไฉน

“สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ ลองไปใช้ปัญญาๆ จนใช้ปัญญาไปมันจะนอนหลับไม่ได้เลยนะ มันพักผ่อนไม่ได้เลย นี่ใช้ปัญญา ไปใช้ปัญญาจนมันอ่อนเพลียไปหมด มันจะเป็นจะตาย”

“นั่นนะไอ้บ้า ไอ้บ้า”

เวลาภาวนา ทางของสมณะ ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมงถ้าเป็นมรรคเป็นผลก็เรื่องหนึ่ง ๒๔ ชั่วโมงที่เราพยายามชวนชวายเป็นของเรา กิเลสมันยังมาช่วงชิงจุดลากไปโดยความไม่รู้ โดยความไม่เข้าใจ ไม่มีครูบาอาจารย์ ไม่มีครูบาอาจารย์ที่ไหนที่จะรู้เท่า

หลวงปู่มันท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านผ่านวิกฤตಿಯนี้มาหมดแล้วแหละ ครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เฮ้ย! เอ็งไม่รู้ไม่เห็นอะไรเลย เอ็งเป็นพระอรหันต์ กูงว่ะ นอนหลับตื่นมาเป็นพระอรหันต์แล้ว ไม่มีเหตุ ไม่มีผล ไม่มีที่มาที่ไปเลย มันจะเป็นธรรมไปได้ยังไง มันเป็นไป

ไม่ได้หรอก มันเป็นไปได้ไม่ได้ ก็เด็กน้อยใจ ไร้เดียงสา ไร้วุฒิภาวะ แล้วก็ละเมอเพ้อพก มันเป็นเพราะอะไรละ

มันเป็นเพราะครูบาอาจารย์ของเราไง หลวงปู่มัน “ต่อไปมันจะแข่งหน้าแข่งหลัง”

ผู้ที่เดินตาม เดินตามธรรมเพื่อเผชิญหน้ากับกิเลส ถ้ามีอำนาจวาสนา ปุณฺณ กัลยาณชน ปุณฺณคนหนามันทุกข์มันยากไปทั้งนั้นนะ เรามีศีลมีธรรมของเรา เราพยายามมีสติสัมปชัญญะ ระวังของเรา แล้วฝึกหัดของเราให้มันมีศีลมีธรรมในใจของตน ถ้ามีศีลมีธรรมในใจของตนนะ ถ้ามันดีงาม เขี่ยบคันเร่งเลย แต่ถ้ามันทุกข์มันยากมันฝืนทน เขี่ยบเบรกไว้ เขี่ยบเบรกไว้

รถเบรกไม่มี เป็นไปไม่ได้ เบรกสำคัญกับสิ่งพาหนะที่การคมนาคมทั้งสิ้น ต้องมีเบรก ไม่มีมันเข้าเทียบไม่ได้ มันจอดไม่ได้ มันหยุดไม่ได้ เวลามันทุกข์มันยาก เบรกๆ เบรกมันไว้ เวลาถ้ามันทำคุณงามความดีถ้าเป็นศีลเป็นธรรม เร่ง เขี่ยบคันเร่ง เขี่ยบคันเร่งมันไว้ ทั้งคันเร่งและเบรก ทางสองส่วนไม่ควรเสีย ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาะ มันเป็นโดยคุณธรรม มันไม่เป็นโดยโลกๆ นี่หรอก

สิ่งที่เป็นโลกๆ มันเป็น เป็นกิริยา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัจธรรม อยู่ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทฤษฎีสิ่งที่เราศึกษามาแล้วมันเป็นทฤษฎี มันเป็นวิธีการ แล้วเราก็เถียงกันด้วยวิธีการ แล้ววิธีการที่ปฏิบัติ วิธีการก็คือวิธี พิธีกรรม ปฏิบัติบูชา พิธี นั่งให้หล่อเชียว นั่งให้สวยเชียว จะภาวนาก็โฆษณาแม่งไป ๕ ปี แม่งนั่งสมาธิ ๒ นาที

ครูบาอาจารย์เราอยู่ในป่าในเขา เสียลับนะ ถ้าใครมาเห็นการภาวนาของเรา เวลาภาวนาไม่ให้ใครเห็นเลย แล้วเอาจริงเอาจัง อย่าให้กิเลสมันแทรก

“จะนั่งแล้วเหอ คนเขาไม่รู้เราเป็นนักปฏิบัตินะ เราต้องนั่งให้เขาเห็นเขาดูเขารู้เราเป็นนักปฏิบัติ”

นี่ไง มันทิ่มกันด้วยวงด้วยงา กิเลสมันปะทะเลยละ กิเลสมันออก

แต่ถ้าเริ่มต้นหักแข้งหักขามันเลย ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย ใครจะเข้าวัดป่าบ้านตาด เขี้ยวเล็บถอดไว้ที่ประตู อย่าเอาเข้ามา เวลาเข้ามาแม่งพร้อมทั้งเขี้ยวพร้อมทั้งเล็บ แล้วก็เขี้ยวเล็บนั้นว่าบรรลุมรรค เขี้ยวเล็บนั้นนะเสริมด้วยธรรม เอาธรรมมาอ้าง แต่ที่มาปะทะนั้นนะ เขี้ยวเล็บกิเลสทั้งนั้นนะ

ถ้ามันเป็นจริง เชี่ยวเล็บมันต้องหักไว้ หักเชียวเล็บทิ้งไป เราไม่ใช่คนเลวใหญ่ เราไม่ต้องการยิ่งใหญ่ไปจากใครทั้งสิ้น เชียวเล็บหักออก แล้วพยายามทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ แล้วถ้าใจมันสงบเข้ามา เราจะเป็นนักรบ เราจะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากของเราต่างหาก

ที่บวชมาทั้งชีวิตนี้บวชมาเพื่ออะไร ก็บวชมาเพื่อเป็นนักรบ ฟังสิ นักรบ นักรบ แล้วมึงรบกับใคร มึงจะรบกับคนรอบข้างหรือ เขาก็เป็นคนเหมือนเรานะ เขาก็เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เขาก็บวชกับอุปัชฌาย์มาถูกต้องตามศีลตามธรรมด้วย สิทธิเสรีภาพมันเท่าเทียมกันนะ จะมีอะไร ใครใหญ่กว่าใคร

ไม่มีใครใหญ่กว่าใครทั้งสิ้น สิ่งที่จะเป็นจริง ๆ สติอีกต่างหาก สมาธิต่างหาก ให้มันยิ่งใหญ่แล้วเหยียบทิวภูมิมานะอหังการในใจของตนให้ลงให้ได้ ถ้ามันลงได้เมื่อไรก็ แฮ่! เห็นไหม นักรบ

ไอ้นี้ไร้สาระ ปล่อยออกไปฟาดฟันคนอื่น กิเลสตัวยิ่งใหญ่ทั้งนั้นนะ แล้วเอาความจริงมาจากไหน ครูบาอาจารย์ท่านยังเปียงงวงเปียงงาเลย ท่านไม่ทิ่มไม่ตำด้วย

เพราะมันน่าสังเวชใจ คนเกิดมาเหมือนกัน มีชีวิตเหมือนกัน กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา มันเป็นจิตเป็นนิสัย จิตนิสัยนั้นมันเป็นสิ่งสุดวิสัย เพราะมันเป็นอดีต สิ่งที่เราจะมานั่งกันอยู่ที่นี่มาจากอดีตทั้งนั้น แล้วจะไปอนาคต อนาคตจากการกระทำนี้

มกุโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันจะตัดหมด อดีตแก้กิเลสไม่ได้ อนาคตก็ไม่ได้ ปัจจุบันใจ

บุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อดีต ตั้งแต่พระเวสสันดรไป อนาคต ถ้าไม่ได้ตรัสรู้ธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปต่อหน้า แต่ไม่ไป เพราะบารมีสมบุรณ์แบบอยู่แล้ว แต่ข้อเท็จจริงนั้น จิตทุกดวงต้องเป็นอย่างนั้น ปัจจุบัน อาสวักขยญาณทำลายอวิชชา พญามารดับสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงในปัจจุบันนี้

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นนักรบๆ วันคืนล่วงไปๆ ชีวิตเขาชีวิตเราไม่ต่างเลย มองสังคมสิ เขาก็เกิด แก่ เจ็บ ตายเหมือนกัน ชราคร่ำคร่าจะ เจ็บไข้ได้ป่วยนะ โรงพยาบาลเต็มไป

หมดเลย เขาไปเที่ยวอสุภะๆ มึงไปโรงพยาบาลสิ ถูชนะ ถูบัสสาวะ ถูอุจจาระ ถือก้นไปถื่อ เห็น
แล้วปลงธรรมสังเวชสิ ดูสิ มันทุกข์ขนาดไหน แล้วเดินจงกรมมันจะทุกข์อย่างนั้นหรือ เดินจงกรม
ดีกว่านั้นเยอะเลย

นี่นุ่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้

มึงไปดูสิ หมดสติ พ้ออาร์บู้มกันอยู่นั่นละ แล้วเราต้องบู้มใหม่

หายใจได้นี้ไง แล้วหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ แล้วมีสติสัมปชัญญะ เพราะจิตยัง
ทำงานได้ มีสติสัมปชัญญะ พอจิตสงบ ใ้โฮ! ใ้โฮ! มีคุณค่ามาก

สิ่งใดไม่มีค่าเท่ากับหัวใจของคน หัวใจของคนมีค่ามาก ร่างกายนี้ละ ของเนาเหม็น
ทั้งนั้นนะ เข้าๆ ขับถ่ายออกมามันเป็นอะไร เวลากินเข้าไปมันเนาเหม็น ของไร้สาระ ไร้สาระจริงๆ
แต่เป็นธรรมชาติ มันเป็นภพของมนุษย์มีกายกับใจ แล้วพิจารณาเป็นใหม่ มีคุณค่าใหม่ แล้วทำ
ให้เป็นจริงขึ้นมา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเบี่ยงวงเบี่ยงมาด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ ใ้เราอย่าให้กิเลส
มันไล่เข้าไป เพี้ยวเองวงรอบคลำฟาดวงฟาดงากับคนอื่น เพี้ยวเองของเราทิ่มตำเขา ทิ่มตำ
เขาด้วยโวหาร ปากนี้เพี้ยวถากเพี้ยวถาง

ถากกิเลสในใจเพื่อให้มันสงบระงับเข้ามา ทำให้จิตมันสงบระงับเข้ามา แล้วเราจะมี
ความปกติสุข แล้วถ้าสุขแล้วมันจะมีคุณค่าในชีวิตของตน

ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติล่วงไปแล้วๆ พระอรหันต์แต่ละองค์นิพพานไป
หมดแล้ว

เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ กลัวหมอจะตายก่อนคนไข้ นี่ก็เหมือนกัน เราจะฝึกหัด
ปฏิบัติ เรากลัวครูบาอาจารย์ที่คอยแนะนำจะตายก่อนเรา

เราควรฝึกหัดปฏิบัติ อย่างน้อยคนป่วยที่มีหมอ มีโอกาส คนที่ฝึกหัดปฏิบัติมีครูบา
อาจารย์ไปเคาะ คอยชี้ คอยประคอง อย่าให้บ้า บ้ายศ บ้าลามก บ้าธรรม ธรรมบ้าๆ

เอาความจริงสิ ปัจเจกัตถ์ สันติภูมิโก

สาธุ เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านพบกันนะ ท่านก็มลงแล้วกราบแล้วกราบอีก
กราบแล้วกราบอีก เพราะอะไร อ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนน้อมเป็นธรรม

ไต่บ้านะ มันเที่ยวปะทะเขาไปหมดละ ไต่บ้านะประกาศให้สังคมยอมรับ มึงจะบ้า เอวัง